

Cascade Pass, North Cascades

Yellowstone River, Yellowstone

Lännen kansallispuistojen taikaa

Edward Abbey, Jack Kerouac, Robert M. Pirsig... Siinä muutamia amerikkalaisia kirjailijoita, jotka ovat innoittaneet ja syventäneet matkojani Yhdysvalloissa. Siellä ovat kansallispuistot – erityisesti niiden vuoristot – ovat minulle kuin keitaita: ilman niitä Yhdysvallat ei olisi se Amerikka, jonka olen oppinut tuntemaan.

✦ Teksti ja kuvat: Tommi A. Vuorenmaa, tvuorenm@gmail.com

Tommi Mt. Washburnilla, Yellowstone

Lassen Volcanic (CA) ja Crater Lake (OR)

Syrjäisen oloinen Pohjois-Kalifornian Cascades Range on kiehtova sekoitus tuttua ja tuntematonta. Lassen Volcanic-kansallispuisto Red Bluffista itään on kuin minikokoinen Yellowstonen kansallispuisto, mutta ilman hälyä. Alue on ollut vulkaanisesti aktiivinen yli 3 miljoona vuotta.

Katselen Lassen Peakia viereiseltä, rauhalliselta Brokeoff Mountainilta – tulivuorelta, joka syntyi noin 600 000 vuotta sitten ja jota jääkaudet muokkasivat nykyiseen muotoonsa. Täältä noin kolmen kilometrin korkeudelta näkymät ovat uskomattoman laajat joka ilmansuuntaan. Kylmän telttayön jälkeen auringon lämmittäessä huipulla on helppo viipyä pitempäänkin. Pohjoisessa siintävä Mt. Shasta piirtyy yksinäisenä vuorena taivaanrantaan ja havahduttaa tajuntani. Shastan takana sijaitsevat Oregonin ja Washingtonin osavaltiot. Cascades Range johdattaa matkamme alkuun.

Crater Laken kansallispuisto Oregonissa on kompaktin iskevä. Kraatterijärven ympäri kulkevan tien vierelle tiukuvat vesiputoukset vihjaavat, mikä näky ylhäältä kraatterin reunalta saattaa odottaa. Tie kaartuu yhä korkeammalle, ja nousemme parkkipaikalle, josta kraatteri kokonaisuudessaan avautuu eteemme. Emme ole ainoita tuon näyn pysäyttäneitä matkailijoita. Halkaisijaltaan noin 10 kilometrin levyinen kraatteri on ääriään myöten täynnä auringonvalossa kimaltelevaa, syvänsinistä vettä, jota jyrkät kraatterin seinämät estävät pakenemasta alempana ympäröivään autiomaahan. Vesi on poikkeuksellisen kirkasta: järven syvyyksiin voi nähdä kymmeniä metrejä, parhaimmillaan jopa noin 40 metriä. Sen pohjaan on silti vielä matkaa: Crater Lake on vajaan 600 metrin syvyisenä Yhdysvaltojen syvin, Pohjois-Amerikan toiseksi syvin ja maailman yhdeksänneksi syvin järvi.

Olympic ja North Cascades (WA)

Sateista Washingtonin osavaltion Olympic-kansallispuistoa syleilee elokuinen, tukahduttava 30 asteen helle. Sateisesta säästä todisteena seisovat rannikon mahtavat sademetsät, jotka muistuttavat noin 1 000 km etelämpänä sijaitsevia Kalifornian Redwoodin kansallispuiston metsiä. Mutta olemme nyt kiinnostuneempia viereisestä, noin kahden kilometrin korkeuteen nousevasta Olympicin vuoristosta. Vaellamme yhden Yhdysvaltojen näyttävimmistä reilun päivän vaellusreiteistä. Noin 30 kilometrin pituisen Seven Lakes Loopin kruunaa High Dividelta avautuva näkymä viereiselle lumihuippuiselle Mt. Olympukselle, joka hallitsee elegantisti Seattlen edessä sijaitsevaa niemeä. Vaikka Olympus ei ole yhtä kauas

erottuva kuin Seattlen itäpuolella sijaitseva massiivinen Mt. Rainier, Olympuksen hallitsemassa niemessä on tietynlainen taikansa.

En ole siis lainkaan yllättynyt, kun kuulen, että Twilight-vampyyrisaaga on kotoisin näiltä seuduilta. Samoin sinne sopii Twin Peaks – yksi kaikkien aikojen parhaista televisiosarjoista. Useat sarjan merkittävimmistä lähialuiden kuvauspaikoista ovat edelleen tunnistettavissa. Erityisen mieleenpainuva on noin tunnin matkan päässä Seattlen itäpuolella sijaitseva Snoqualmie Fallsin kylä, jossa sijaitseva vesiputous symboloi Twin Peaksin tummia, kiehtovia sävyjä. Tuon magiikan voi nykyään aistia virtuaalisestikin; arvostetun suomalaisen peliyhtiö Remedy'n "Alan Wake" -seikkailu nimittäin sijoittuu (kuvitteelliseen) Bright Fallsiin – kylään aivan kuten Twin Peaks.

Seattlesta pohjoiseen tietä I-5 ajaen ei ole pitkä matka North Cascadesin kansallispuistoon. Kanadan raja on kivenheittämän päässä. Käännyimme Burlingtonista itään vuorille vievälle tielle numero 20, josta koukkaamme myöhemmin pitkälle hiekkatielle. Sitä kautta pääsemme Cascade Pass Trailin alkuun. Vaellusreitti on nimensä veroinen: ympäröiviä jyrkkiä vuorenrinteitä koristavat läheisiltä jäätiköiltä, kuten Sahale Armilta alkunsa saavat vesiputoukset. Olemme North Cascadesin sydämessä. Näihin seutuihin sijoittuu Jack Kerouac'in kirja "Dharma Bums". Kerouac vietti kesän 1956 metsäpalovartijana Mt. Desolationin huipulla – ei niin kovin kaukana Cascade Passista. Hän perusteli valintaansa kirjoittamalla: "Wisdom can only be obtained from the viewpoint of solitude."

Yellowstone ja Grand Teton (WY)

Robert M. Pirsigin klassikkokirjassa "Zen and the Art of Motorcycle Maintenance" saavutaan Yellowstonen kansallispuistoon Red Lodge'n kautta. Kirjan tavoin yö on ollut kolea ja aloitamme aikaisin aamulla. Kosteaa ja liukasta maantietä nousee ylös Beartooth-vuorille Montanan ja Wyomingin rajalla. Olosuhteet ylhäällä ovat karut, mutta jossain tuolla alhaalla on kesäisin elämää sykkivä Yhdysvaltojen ensimmäinen kansallispuisto. Yellowstonen tasanko on piilossa Kalliovuorilla. Korkean sijaintinsa vuoksi lunta voi sataa minä kuukautena hyvänsä. Beartooth Highway on huikein, mutta myös riskialttein tapa autoilla Yellowstoneen. Ajamisen riskin aistii helposti, mutta on huomattavasti vaikeampi käsittää, että Yellowstone on itse asiassa yhtä valtavaa tulivuoritasannetta, joka voi periaatteessa purkautua milloin vain. Ilmaan nouseva tuhka voisi peittää alleen puolet Yhdysvalloista, kuten tapahtui viimeksi 640 000 vuotta sitten.

Yellowstone on loppukesästä turisteista ruuhkainen. Nopean Mt. Washburnin huipulle vaeltamisen jälkeen suuntaamme melko suoraviivaisesti Yellowstonen eteläpuolella sijaitsevaan Grand Tetonin kansallispuistoon. Seuraavan päivän aamuna aloitamme siellä noin 30 kilometrin pituisen, raskaaksi päivävaellukseksi arvioidun Paintbrush Divide Loopin. Reitti vie meidät keskelle Grand Tetonin vuoristoa. Ennen yli kolmen kilometrin korkeudessa sijaitsevan harjanteen saavuttamista ylitämme pari melko jyrkkäkulmaista lumikenttää. Reitti saa nimensä paintbrush-nimisestä kasvista, joka värittää monet rinteistä punertaviksi. Maisemat Dividelta katsottuna ovat jopa häkellyttävämmät kuin Yellowstonessa. Lännessä, vuorien keskellä, on vihertävä laakso, jota Lake Solitude kastelee. Idässä vuoristo nousee maasta kuin taiottuna. Snake River kiemurtelee maiseman läpi nimensä veroisesti. Vaelluksen jälkeisenä päivänä laskemme siellä koskea, jonka vaikeustaso on paikoin IV ja jopa V.

Capitol Reef ja Zion (UT)

Ajamme Salt Lake Cityn läpi hiekkamyrskyssä kohti Utahin osavaltion eteläosissa sijaitsevaa Capitol Reefin kansallispuistoa. Aurinko on värjäytynyt oranssiksi ja kuuluaa ilmassa leijuvan hiekan läpi epätodellisesti. Maisemat soljuvat ympärillämme sitä hitaammin mitä etelämmäksi ajamme ja muistuttavat jollain lailla Montanan osavaltiota – mutta kuumaa sellaista. Sitten yhtäkkiä vertikaaliset, punertavat seinämät saartavat meidät. Olemme saapuneet Capitol Reefiin. Vaikuttavan näköiset kivikaaret ja muut luonnon muovaamat kivet seuraavat kulkuamme läpi autiomaan. Pysähdymme kapean Capitol Gorge -kanjonin edustalle lämpötilan ollessa yli 30 astetta.

Yhdysvaltojen itäosassa suosikkipaikkojani ovat Adirondacks New Yorkin osavaltiossa, Smoky Mountains Pohjois-Carolinassa ja White Mountains New Hampshiressa.

Päätän juosta kanjonin päästä päähän ja takaisin. Kuten North Cascadesissa, hiljaisuus on pysäyttävää. Edward Abbey kuvaa kirjassaan "Desert Solitaire" puistonvartijana viettämiään kesiä 1956 ja 1957 läheisessä Archin kansallispuistossa (vrt. Kerouac'illa). Elämä karun majesteettisessa, julmassa ympäristössä riippuu yksinkertaisista asioista. Palaan lyhyeltä kanjonijuoksultani janoisena mutta paremmin kanjonien vetovoimaa ymmärtäen. Abbey'n kirjat avautuvat sen jälkeen uudella tavalla.

Utahin maisematie, Scenic Drive 12, Torreysta Henrievilleen on maineensa veroinen. Alussa tie puikkelehtii skandinaavismaisten huvuunemetsien lomassa laskeutuen sitten jyrkästi Escalanten autiomaan halkomien kanjonien pohjalle. Autiomaata on silmäkantamattomiin. Grand Canyon pilleksii horisontissa. Käännyimme kuitenkin länteen kohti Zionin kansallispuistoa poiketen matkalla Bryce Canyonin kansallispuistoon. Yritän kuvitella, miltä mormonipioneereista on aikoinaan tuntunut löytää nämä seudut. Kiviin piirtyneissä muodoissa on omanlaistansa jumaluutta. Bryce ei ole yhtä kuuluisa kuin Zion, mutta siksi myös leppoisampi. Seuraavana päivänä pysähdymme ruuhkaan "Zionin porteilla". Raamatullisen esikuvansa tavoin Zion on kuin linnake, jonka laaksoa pystysuorat graniittiseinämät suojelevat. Parasta Zionin laaksossa on sinne yltävät sokkeloiset, erittäin kapeat kanjonit, jotka vaativat vedessä kallaamista – ja joissain kohdin uimista. Zion Narrows on hyvä paikka virkistäytyä ennen matkan jatkamista. Länsi vetää yhä puoleensa. 🌟

Kirjoittaja on yhteiskuntatieteiden tohtori, arvopaperien robottikaupaa käyvän Valo-yhtiön tutkimusjohtaja (artikkeli aiheesta Suomen Kuvalehdessä 44/2012). Vuorenmäe asui pitkiä aikoja Yhdysvalloissa tehdessään väitöskirjaansa.

Tiesitkö, että...

- 🌟 Yhdysvaltojen ylivoimaisesti suosituin kansallispuisto on Tennesseeen Great Smoky Mountains, jossa vierailee vuosittain 9 miljoonaa kävijää. Seuraavina listalla ovat Grand Canyon (AZ), Yosemite (CA) ja Yellowstone (WY, MT, ID).
Lähde: National Park Conservation Association